

Haavanjalosoukko

Svart smalpraktbagge

Agrilus ater

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Haavanjalosoukko on melko kookas (6,5–11 mm), kapea ja yleisväriltään pronssinhoitoisen musta kovakuoriainen. Peitinsiivissä on kolme paria valkoisia täpliä ja etuselässä on kaksi täplää. Myös takaruumiin ulkoreunassa on suuria ja selvästi näkyviä valkoisia täpliä. Haavanjalosoukko on helppo erottaa muista jalosoukoista suhteessa suuren kokonsa ja täplikkyytensä perusteella. Aikuisia haavanjalosoukkoja tapaa haapojen rungoilla kesäkuun lopulta elokuun alkuun. Ne liikkuvat vain kuumassa auringonpaisteessa ja ovat hyvin arkoja ja nopealiikkeisiä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Suomessa haavanjalosoukko elää pelkästään haavalla, mutta muualla lajia on tavattu myös pajuilla. Elinympäristöksi kelpaavat puut kasvavat yleensä valoisilla paikoilla metsien reunoissa, mutta laji elää myös vanhoissa metsissä valoisilla paikoilla ja korkeiden haapojen latvaosissa. Toukat elävät rungon auringonpaisteen puoleisella sivulla, lähes puun tyveltä latvuksen alaosiin asti, ja samassa puussa elää usein monia peräkkäisiä sukupolvia. Toukkakäytävät ovat tiheässä ja kulkevat edestakaisin puun poikkisuuntaan. Suomessa haavanjalosoukkoa tavataan vain Uudellamaalla.

Nykytila ja uhkatekijät

Haavanjalosoukko on riippuvainen sopivilla paikoilla kasvavien haapojen määrästä. Uhanalaisuuden syynä ovat metsien hakkuut, joiden seurauksena haapojen määrä on vähentynyt. Haapojen säästäminen hakkuiden yhteydessä on viime vuosina parantanut tilannetta ja useita uusia esiintymispaikkoja on löydetty. Suurin osa tunnetuista nykyesiintymistä on suojelualueiden ulkopuolella.

Hoitosuosituks

Haavanjalosoukon esiintymisalueella tulisi säästää hakkuun yhteydessä isoja haapoja, myös kuolevia ja huonokuntoisia puita. Muuta puustoa voidaan poistaa, sillä haavanjalosoukko viihtyy valoisilla ja avoimilla paikoilla. Aukoille jätettävät säästöpuuhaavat ovat lajin kannalta merkittävä elinympäristö. Haavanjalosoukon esiintymää voi tukea säästämällä esiintymisalueen metsissä nuoria ja vanhoja haapoja kaikissa metsänhoito- ja hakkuutoissa. Haavanjalosoukon asuttamat haavat ovat myöhemmässä vaiheessa monien muiden lajien elinpaikkoja, joten ne pitäisi jättää kaatumaan ja lahoamaan.

Lähteet

Rassi, P., Alanen, A., Kemppainen, E., Vickholm, M. & Väisänen, R. 1985. Uhanalaisten eläinten ja kasvien suojelutoimikunnan mietintö. Osa II Suomen uhanalaiset eläimet. Komiteamietintö 1985:43, Ympäristöministeriö, Helsinki. 466 s.

Kuva: Juhani Päivärinta